

FACHLITERATUR
EDITION ROMIOSINI
ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ICGL12 | 12th INTERNATIONAL CONFERENCE
ON GREEK LINGUISTICS
16 – 19 SEPTEMBER 2015
FREIE UNIVERSITÄT BERLIN, CEMOG

Proceedings of the ICGL12

vol. 2

The International Conference on Greek Linguistics is a biennial meeting on the study and analysis of Greek (Ancient, Medieval and Modern), placing particular emphasis on the later stages of the language.

PROCEEDINGS OF THE ICGL12
ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ICGL12

**Thanasis Georgakopoulos, Theodossia-Soula Pavlidou, Miltos Pechlivanos,
Artemis Alexiadou, Jannis Androutsopoulos, Alexis Kalokairinos,
Stavros Skopeteas, Katerina Stathi (Eds.)**

**PROCEEDINGS OF THE 12TH INTERNATIONAL
CONFERENCE ON GREEK LINGUISTICS**

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ 12^{ΟΥ} ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ**

VOL. 2

© 2017 Edition Romiosini/CeMoG, Freie Universität Berlin. Alle Rechte vorbehalten.
Vertrieb und Gesamtherstellung: Epubli (www.epubli.de)
Satz und Layout: Rea Papamichail / Center für Digitale Systeme, Freie Universität Berlin
Gesetzt aus Minion Pro
Umschlaggestaltung: Thanasis Georgiou, Yorgos Konstantinou
Umschlagillustration: Yorgos Konstantinou

ISBN 978-3-946142-35-5
Printed in Germany

Online-Bibliothek der Edition Romiosini:
www.edition-romiosini.de

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σημείωμα εκδοτών	7
Περιεχόμενα.....	9
Peter Mackridge:	
<i>Some literary representations of spoken Greek before nationalism(1750-1801)</i>	17
Μαρία Σηφιανού:	
<i>Η έννοια της ευγένειας στα Ελληνικά.....</i>	45
Σπυριδούλα Βαρλοκώστα:	
<i>Syntactic comprehension in aphasia and its relationship to working memory deficits</i>	75
Ευαγγελία Αχλάδη, Αγγελική Δούρη, Ευγενία Μαλικούτη & Χρυσάνθη Παρασχάκη-Μπαράν:	
<i>Γλωσσικά λάθη τουρκόφωνων μαθητών της Ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας: Ανάλυση και διδακτική αξιοποίηση</i>	109
Κατερίνα Αλεξανδρή:	
<i>Η μορφή και η σημασία της διαβάθμισης στα επίθετα που δηλώνουν χρώμα.....</i>	125
Eva Anastasi, Ageliki Logotheti, Stavri Panayiotou, Marilena Serafim & Charalambos Themistocleous:	
<i>A Study of Standard Modern Greek and Cypriot Greek Stop Consonants: Preliminary Findings</i>	141
Anna Anastassiadis-Symeonidis, Elisavet Kiourti & Maria Mitsiaki:	
<i>Inflectional Morphology at the service of Lexicography: ΚΟΜΟΛεξ, A Cypriot Morphological Dictionary</i>	157

Γεωργία Ανδρέου & Ματίνα Τασιούδη: <i>Η ανάπτυξη του λεξιλογίου σε παιδιά με Σύνδρομο Απνοιών στον Ύπνο.....</i>	175
Ανθούλα- Ελευθερία Ανδρεσάκη: <i>Ιατρικές μεταφορές στον δημοσιογραφικό λόγο της κρίσης: Η οπτική γωνία των Γερμανών</i>	187
Μαρία Ανδριά: <i>Προσεγγίζοντας θέματα Διαγλωσσικής Επίδρασης μέσα από το πλαίσιο της Γνωσιακής Γλωσσολογίας: ένα παράδειγμα από την κατάκτηση της Ελληνικής ως Γ2</i>	199
Spyros Armostis & Kakia Petinou: <i>Mastering word-initial syllable onsets by Cypriot Greek toddlers with and without early language delay.....</i>	215
Julia Bacskai-Atkari: <i>Ambiguity and the Internal Structure of Comparative Complements in Greek.....</i>	231
Costas Canakis: <i>Talking about same-sex parenthood in contemporary Greece: Dynamic categorization and indexicality.....</i>	243
Michael Chiou: <i>The pragmatics of future tense in Greek.....</i>	257
Maria Chondrogianni:. <i>The Pragmatics of the Modern Greek Segmental Markers</i>	269
Katerina Christopoulou, George J. Xydopoulos & Anastasios Tsangalidis: <i>Grammatical gender and offensiveness in Modern Greek slang vocabulary</i>	291
Aggeliki Fotopoulou, Vasiliki Foufi, Tita Kyriacopoulou & Claude Martineau: <i>Extraction of complex text segments in Modern Greek.....</i>	307
Αγγελική Φωτοπούλου & Βούλα Γιούλη: <i>Από την «Έκφραση» στο «Πολύτροπο»: σχεδιασμός και οργάνωση ενός εννοιολογικού λεξικού.....</i>	327
Marianthi Georgalidou, Sofia Lampropoulou, Maria Gasouka, Apostolos Kostas & Xanthippi Foulidi: <i>“Learn grammar”: Sexist language and ideology in a corpus of Greek Public Documents</i>	341
Maria Giagkou, Giorgos Fragkakis, Dimitris Pappas & Harris Papageorgiou: <i>Feature extraction and analysis in Greek L2 texts in view of automatic labeling for proficiency levels</i>	357

Dionysis Goutsos, Georgia Fragaki, Irene Florou, Vasiliki Kakousi & Paraskevi Savvidou: <i>The Diachronic Corpus of Greek of the 20th century: Design and compilation</i>	369
Kleanthes K. Grohmann & Maria Kambanaros: <i>Bilectalism, Comparative Bilingualism, and the Gradience of Multilingualism: A View from Cyprus</i>	383
Günther S. Henrich: „Γεωγραφία νεωτερική“ στο Λίβιστρος και Ροδάμνη: μετατόπιση ονομάτων βαλτικών χωρών προς την Ανατολή;	397
Noriyo Hoozawa-Arkenau & Christos Karvounis: <i>Vergleichende Diglossie - Aspekte im Japanischen und Neugriechischen: Veriäten - Interferenz</i>	405
Μαρία Ιακώβου, Ηριάννα Βασιλειάδη-Λιναρδάκη, Φλώρα Βλάχου, Όλγα Δήμα, Μαρία Καββαδία, Τατιάνα Κατσίνα, Μαρίνα Κουτσουμπού, Σοφία-Νεφέλη Κύτρου, Χριστίνα Κωστάκου, Φρόσω Παππά & Σταυριαλένα Περγέα: <i>ΣΕΠΙAME2: Μια καινούρια πηγή αναφοράς για την Ελληνική ως Γ2</i>	419
Μαρία Ιακώβου & Θωμαΐς Ρουσουλιώτη: <i>Βασικές αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης του νέου μοντέλου αναλυτικών προγραμμάτων για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας</i>	433
Μαρία Καμηλάκη: «Μαζί μου ασχολείσαι, πόσο μαλάκας είσαι!»: Λέξεις-ταμπού και κοινωνιογλωσσικές ταυτότητες στο σύγχρονο ελληνόφωνο τραγούδι.....	449
Μαρία Καμηλάκη, Γεωργία Κατσούδα & Μαρία Βραχιονίδου: <i>Η εννοιολογική μεταφορά σε λέξεις-ταμπού της NEK και των νεοελληνικών διαλέκτων</i>	465
Eleni Karantzola, Georgios Mikros & Anastassios Papaioannou: <i>Lexico-grammatical variation and stylometric profile of autograph texts in Early Modern Greek</i>	479
Sviatlana Karpava, Maria Kambanaros & Kleanthes K. Grohmann: <i>Narrative Abilities: MAINing Russian–Greek Bilingual Children in Cyprus</i>	493
Χρήστος Καρβούνης: <i>Γλωσσικός εξαρχαϊσμός και «ιδεολογική» νόρμα: Ζητήματα γλωσσικής διαχείρισης στη νέα ελληνική</i>	507

Demetra Katis & Kiki Nikiforidou: <i>Spatial prepositions in early child Greek: Implications for acquisition, polysemy and historical change</i>	525
Γεωργία Κατσούδα: <i>Το επίθημα -ούνα στη ΝΕΚ και στις νεοελληνικές διαλέκτους και ιδιώματα</i>	539
George Kotzoglou: <i>Sub-extraction from subjects in Greek: Its existence, its locus and an open issue</i>	555
Veranna Kyrioti: <i>Narrative, identity and age: the case of the bilingual in Greek and Turkish Muslim community of Rhodes, Greece</i>	571
Χριστίνα Λύκου: <i>Η Ελλάδα στην Ευρώπη της κρίσης: Αναπαραστάσεις στον ελληνικό δημοσιογραφικό λόγο</i>	583
Nikos Liosis: <i>Systems in disruption: Propontis Tsakonian</i>	599
Katerina Magdou, Sam Featherston: <i>Resumptive Pronouns can be more acceptable than gaps: Experimental evidence from Greek</i>	613
Maria Margarita Makri: <i>Opos identity comparatives in Greek: an experimental investigation</i>	629
2ος Τόμος	
Περιεχόμενα.....	651
Vasiliki Makri: <i>Gender assignment to Romance loans in Katoitaliótika: a case study of contact morphology</i>	659
Evgenia Malikouti: <i>Usage Labels of Turkish Loanwords in three Modern Greek Dictionaries</i>	675
Persephone Mamoukari & Penelope Kambakis-Vougiouklis: <i>Frequency and Effectiveness of Strategy Use in SILL questionnaire using an Innovative Electronic Application</i>	693

Georgia Maniati, Voula Gotsoulia & Stella Markantonatou: <i>Contrasting the Conceptual Lexicon of ILSP (CL-ILSP) with major lexicographic examples</i>	709
Γεώργιος Μαρκόπουλος & Αθανάσιος Καρασίμος: <i>Πολυεπίπεδη επισημείωση του Ελληνικού Σώματος Κειμένων Αφασικού Λόγου</i>	725
Πωλίνα Μεσηνιώτη, Κατερίνα Πούλιου & Χριστόφορος Σουγανίδης: <i>Μορφοσυντακτικά λάθη μαθητών Τάξεων Υποδοχής που διδάσκονται την Ελληνική ως Γ2</i>	741
Stamatia Michalopoulou: <i>Third Language Acquisition. The Pro-Drop-Parameter in the Interlanguage of Greek students of German</i>	759
Vicky Nanousi & Arhonto Terzi: <i>Non-canonical sentences in agrammatism: the case of Greek passives</i>	773
Καλομοίρα Νικολού, Μαρία Ξεφτέρη & Νίτσα Παραχεράκη: <i>Το φαινόμενο της σύνθεσης λέξεων στην κυκλαδοκρητική διαλεκτική ομάδα</i>	789
Ελένη Παπαδάμου & Δώρας Κ. Κυριαζής: <i>Μορφές διαβαθμιστικής αναδίπλωσης στην ελληνική και στις άλλες βαλκανικές γλώσσες</i>	807
Γεράσιμος Σοφοκλής Παπαδόπουλος: <i>Το δίπολο «Εμείς και οι Άλλοι» σε σχόλια αναγνωστών της Lifo σχετικά με τη Χρυσή Αυγή</i>	823
Ελένη Παπαδοπούλου: <i>Η συνδυαστικότητα υποκοριστικών επιθημάτων με β' συνθετικό το επίθημα -άκι στον διαλεκτικό λόγο</i>	839
Στέλιος Πιπερίδης, Πένυ Λαμπροπούλου & Μαρία Γαβριλίδου: <i>clarin:el. Υποδομή τεκμηρίωσης, διαμοιρασμού και επεξεργασίας γλωσσικών δεδομένων</i>	851
Maria Pontiki: <i>Opinion Mining and Target Extraction in Greek Review Texts</i>	871
Anna Roussou: <i>The duality of mipos</i>	885

Stathis Selimis & Demetra Katis: <i>Reference to static space in Greek: A cross-linguistic and developmental perspective of poster descriptions</i>	897
Evi Sifaki & George Tsoulas: <i>XP-V orders in Greek</i>	911
Konstantinos Sipitanos: <i>On desiderative constructions in Naousa dialect</i>	923
Eleni Staraki: <i>Future in Greek: A Degree Expression</i>	935
Χριστίνα Τακούδα & Ευανθία Παπαευθυμίου: <i>Συγκριτικές διδακτικές πρακτικές στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2: από την κριτική παρατήρηση στην αναπλαισίωση</i>	945
Alexandros Tantos, Giorgos Chatziioannidis, Katerina Lykou, Meropi Papatheohari, Antonia Samara & Kostas Vlachos: <i>Corpus C58 and the interface between intra- and inter-sentential linguistic information</i>	961
Arhonto Terzi & Vina Tsakali: <i>The contribution of Greek SE in the development of locatives</i>	977
Paraskevi Thomou: <i>Conceptual and lexical aspects influencing metaphor realization in Modern Greek</i>	993
Nina Topintzi & Stuart Davis: <i>Features and Asymmetries of Edge Gemimates</i>	1007
Liana Tronci: <i>At the lexicon-syntax interface Ancient Greek constructions with ἔχειν and psychological nouns</i>	1021
Βίλλυ Τσάκωνα: <i>«Δημοκρατία είναι 4 λύκοι και 1 πρόβατο να ψηφίζουν για φαγητό»:Αναλύοντας τα ανέκδοτα για τους/τις πολιτικούς στην οικονομική κρίση</i>	1035
Ειρήνη Τσαμαδού- Jacobberger & Μαρία Ζέρβα: <i>Εκμάθηση ελληνικών στο Πανεπιστήμιο Στρασβούργου: κίνητρα και αναπαραστάσεις</i> ...	1051
Stavroula Tsiplakou & Spyros Armostis: <i>Do dialect variants (mis)behave? Evidence from the Cypriot Greek koine</i>	1065
Αγγελική Τσόκογλου & Σύλα Κλειδή: <i>Συζητώντας τις δομές σε -οντας</i>	1077

Αλεξιάννα Τσότσου:	
<i>Η μεθοδολογική προσέγγιση της εικόνας της Γερμανίας στις ελληνικές εφημερίδες</i>	1095
Anastasia Tzilinis:	
<i>Begründendes Handeln im neugriechischen Wissenschaftlichen Artikel: Die Situierung des eigenen Beitrags im Forschungszusammenhang.....</i>	1109
Κυριακούλα Τζωρτζάτου, Αργύρης Αρχάκης, Άννα Ιορδανίδου & Γιώργος Ι. Ευδόπουλος:	
<i>Στάσεις απέναντι στην ορθογραφία της Κοινής Νέας Ελληνικής: Ζητήματα ερευνητικού σχεδιασμού</i>	1123
Nicole Vassalou, Dimitris Papazachariou & Mark Janse:	
<i>The Vowel System of Mišótika Cappadocian</i>	1139
Marina Vassiliou, Angelos Georganas, Prokopis Prokopidis & Haris Papageorgiou:	
<i>Co-referring or not co-referring? Answer the question!.....</i>	1155
Jeroen Vis:	
<i>The acquisition of Ancient Greek vocabulary.....</i>	1171
Christos Vlachos:	
<i>Mod(aliti)es of lifting wh-questions.....</i>	1187
Ευαγγελία Βλάχου & Κατερίνα Φραντζή:	
<i>Μελέτη της χρήσης των ποσοδεικτών λίγο-λιγάκι σε κείμενα πολιτικού λόγου</i>	1201
Madeleine Voga:	
<i>Τι μας διδάσκουν τα ρήματα της ΝΕ σχετικά με την επεξεργασία της μορφολογίας.....</i>	1213
Werner Voigt:	
<i>«Σεληνάκι μου λαμπρό, φέγγε μου να περπατώ ...» oder: warum es in dem bekannten Lied nicht so, sondern eben φεγγαράκι heißt und ngr. φεγγάρι</i>	1227
Μαρία Βραχιονίδου:	
<i>Υποκοριστικά επιρρήματα σε νεοελληνικές διαλέκτους και ιδιώματα</i>	1241
Jeroen van de Weijer & Marina Tzakosta:	
<i>The Status of *Complex in Greek.....</i>	1259
Theodoros Xioufis:	
<i>The pattern of the metaphor within metonymy in the figurative language of romantic love in modern Greek.....</i>	1275

ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ: ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ειρήνη Τσαμαδού-Jacobberger & Μαρία Ζέρβα

Université de Strasbourg

jacoberg@unistra.fr, mzerva@unistra.fr

Abstract

This article focuses on motivation to study foreign languages and in particular Modern Greek. Our data comes from a field survey conducted in the University of Strasbourg among students of the Faculty of Foreign Languages. Our aim is to identify motivation patterns related to second language choice with a special focus on Greek. Based on literature on motivation theory, we propose a model of motivation patterns adapted to our data. The intertwining of motivation theory with social representations' theory offers an interesting approach in order to understand and prioritize the different motivation factors.

Λέξεις-κλειδιά: ελληνικά ως ξένη γλώσσα, κίνητρα, κοινωνικές αναπαραστάσεις

1. Εισαγωγή

Στο Πανεπιστήμιο Στρασβούργου, και συγκεκριμένα στην Σχολή Ξένων Γλωσσών και Πολιτισμών, στην οποία ανήκει το Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών, προσφέρονται προς εκμάθηση 26 γλώσσες. Ανάμεσα σε αυτές υπάρχουν γλώσσες ευρείας διάδοσης, όπως τα αγγλικά, τα γερμανικά, αλλά και τα κινέζικα, τα αραβικά και τα ρωσικά, καθώς και λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες, όπως τα σερβοκροάτικα, τα αλσατικά και τα ελληνικά. Σε αυτόν τον κοινωνιογλωσσικό χώρο, όπου οι γλώσσες αυτές αποτελούν ταυτόχρονα αντικείμενο εκμάθησης, πρακτικής και πολιτικής, τίθεται το ερώτημα της επιλογής τους από μέρος των φοιτητών. Το τμήμα νεοελληνικών σπουδών του Πανεπιστημίου

Στρασβούργου, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Μελέτης Διδασκαλίας και Διάδοσης της Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ενδιαφέρθηκε να εντοπίσει τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές των νέων ομιλητών/τριών σχετικά με τις γλώσσες που θα μάθουν σε ένα περιβάλλον οικονομικής κρίσης, στο πλαίσιο του κοινού ερευνητικού προγράμματος *Econolang – Platon Hubert-Curien 2013-2014*.¹

Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, διεξάχθηκαν επιτόπιες έρευνες στην Γαλλία, στο Πανεπιστήμιο Στρασβούργου, και στην Ελλάδα, σε λύκεια και ανώτατα ιδρύματα 11 περιφερειών. Εδώ μας ενδιαφέρει το γαλλικό πεδίο, στο οποίο πραγματοποιήθηκε διανομή ερωτηματολογίων, ημιδομημένες συνεντεύξεις και ομάδες εστίασης με φοιτητές κατά την διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2013-2014.² Συλλέχθηκαν 426 ερωτηματολόγια που περιλαμβάνουν κυρίως ερωτήσεις κλειστού τύπου σχετικά με τις γλώσσες που μαθαίνουν οι ερωτώμενοι,³ ενώ πραγματοποιήθηκαν 9 συνεντεύξεις⁴ και 4 συνεδρίες των ομάδων εστίασης.⁵ Τα δεδομένα που συλλέξαμε μέσω των συνεντεύξεων και των ομάδων εστίασης επεξεργαστήκαμε με την μέθοδο της ποιοτικής θεματικής ανάλυσης, ενώ τα ερωτηματολόγια αναλύθηκαν ποσοτικά.

-
- 1 Με την υποστήριξη του Campus France και της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας.
 - 2 Την διανομή των ερωτηματολογίων και την πραγματοποίηση των συνεντεύξεων διεκπεραίωσε η Αγγελική Κιαπεκάκη στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής της εργασίας (Κιαρεκάκι 2014), οι ομάδες εστίασης σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν από την Δρ. Μαρία Ζέρβα και την Ισαβέλλα Σταματιάδου, ενώ την γενική εποπτεία της έρευνας είχε η Καθ. Ειρήνη Τσαμαδού-Jacobberger.
 - 3 Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε τρεις φάσεις. 177 απαντήσεις συλλέχθηκαν κατά την πρώτη φάση, 223 κατά την δεύτερη και 26 κατά την τρίτη. Στην δεύτερη φάση προστέθηκε μια ερώτηση κλειστού τύπου (από 15 οι ερωτήσεις έγιναν 16), ενώ στην τρίτη δύο κλειστές ερωτήσεις μετατράπηκαν σε ανοιχτές και προστέθηκε μία κλειστή ερώτηση (Κιαρεκάκι, 2014, 7-9 και 84-93).
 - 4 Οι συνεντεύξεις, διάρκειας από 39 λ. έως 1 ώρα και 55 λ., περιελάμβαναν ερωτήσεις σχετικές με την ταυτότητα και την γλωσσική βιογραφία του συνεντευξιζόμενου, με την εικόνα της Ελλάδας και την εκμάθηση των ελληνικών ή, εάν ο συνομιλητής δεν παρακολουθούσε μαθήματα ελληνικών, σχετικά με την πληροφόρηση για τα μαθήματα που προσφέρονται στο τμήμα νεοελληνικών σπουδών, καθώς και τρία «σενάρια», τρία κείμενα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής γλώσσας και τον αντίκτυπό τους στην συμπεριφορά των ομιλητών της, την πολυγλωσσία ως πολιτισμική αξία και ως μέσο εξόδου από την οικονομική κρίση (Κιαρεκάκι, 2014, 9-12 και 94-96).
 - 5 Η κάθε συνεδρία διήρκεσε από 1 ώρα και 7 λεπτά έως 1 ώρα και 39 λ. και έγινε σε χαλαρό κλίμα γύρω από τους εξής θεματικούς άξονες: τις γλώσσες και την επιλογή τους, την πολυγλωσσία γενικά και την αξία της, την Ευρώπη, την Ελλάδα, και όλα αυτά σε φόντο κρίσης. Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν μεταξύ των φοιτητών του τμήματος με βάση την επιθυμία τους να συμμετάσχουν, ενώ μερικοί έφεραν και φίλους τους. Για να προωθηθεί η συζήτηση χρησιμοποιήθηκαν επιπλέον επτά βοηθήματα (βίντεο, εικόνες και κείμενα) που αφορούσαν την γλωσσική πολυμορφία στην Ευρώπη ως πολιτισμική αξία, ως χαρακτηριστικό της ευρωπαϊκής ταυτότητας και ως επαγγελματικό εφόδιο, την ατομική πολυγλωσσία ενός νεαρού που μιλά έντεκα γλώσσες, καθώς και στερεοτυπικές απόψεις για την ελληνική γλώσσα (σενάριο συνεντεύξεων), για τους Έλληνες και για τους λαούς της Ευρώπης με τα μάτια των Ελλήνων.

2. Θεωρητικό πλαίσιο

Σε ό,τι αφορά το θέμα της παρούσας εργασίας, τα κίνητρα που επηρεάζουν την εκμάθηση ξένων γλωσσών, σε προηγούμενη εργασία (Ζέρβα 2014) παρουσιάσαμε λεπτομερώς το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο βασιστήκαμε για να επεξεργαστούμε τα δεδομένα που προέκυψαν από την έρευνά μας. Χωρίς να έχουμε τη δυνατότητα να επανέλθουμε σε λεπτομέρειες, θα αναφέρουμε κατ'αρχάς ότι οι απόψεις δίδονται για το εάν τα κίνητρα περιλαμβάνουν την φάση της επιλογής μιας γλώσσας, ερώτημα στο οποίο απαντούμε θετικά. Θα παρουσιάσουμε τώρα ένα θεωρητικό μοντέλο του Dörnyei και συνεργατών του που χρησιμοποιήθηκε στην μακρόχρονη έρευνα που διεξάχθηκε στην Ουγγαρία με θέμα τα κίνητρα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας (Dörnyei *et al.* 2006), τα αποτελέσματα της οποίας οδήγησαν τους ερευνητές σε επανεξέταση του θεωρητικού πλαισίου. Η έρευνα δεν αφορά συγκεκριμένες καταστάσεις εκμάθησης αλλά στηρίζεται σε απαντήσεις των ερωτωμένων με βάση προηγούμενες εμπειρίες (Csizér & Dörnyei 2005: 26), κάτι που συγκλίνει με την δική μας έρευνα. Το μοντέλο αυτό, ενώ περιελάμβανε αρχικά διαστάσεις όπως την *βιωματική/ενταξιακή (Integrativeness)* και την *χρηστική/πραγματιστική (Instrumentality)*⁶, προασανατολίστηκε τελικά σε μια θεώρηση με βάση τους πιθανούς εαυτούς, δηλαδή το πώς βλέπει κάποιος τον εαυτό του στο μέλλον, όπου «τα κίνητρα μπορούν να θεωρηθούν ως η επιθυμία να μειωθεί η αντίφαση μεταξύ του πραγματικού και του πιθανού εαυτού» (Csizér & Dörnyei 2005: 30).

Το αναθεωρημένο μοντέλο διαμορφώνεται λοιπόν ως εξής:

- α) **Ιδανικός εαυτός** (βιωματική/ενταξιακή διάσταση + χρηστική/πραγματιστική διάσταση με προαγωγική εστίαση⁷ + στάσεις προς τους ομιλητές της ξένης γλώσσας)
- β) **Εαυτός-πρέπει** (χρηστική/πραγματιστική διάσταση με προληπτική εστίαση)
- γ) **Ζωτικότητα της κοινότητας** που ομιλεί την ξένη γλώσσα

6 Εκτός από αυτές τις δύο παραμέτρους, άλλες πέντε αναφέρονται από τους Csizér & Dörnyei (2005: 28) σε σχέση με τα κίνητρα για την εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας: η ζωτικότητα της κοινότητας που την ομιλεί (Vitality of L2 Community), το κοινωνικό περιβάλλον (milieu), το πολιτισμικό ενδιαφέρον (Cultural interest), η αυτοπεποίθηση (Self-Confidence) και οι στάσεις προς τους ομιλητές της ξένης γλώσσας (Attitudes toward L2 Speakers).

7 Η προαγωγική εστίαση (*promotion focus*) αφορά ελπίδες, στόχους και επιτεύγματα, δηλ. κίνητρα με θετική προοπτική, ενώ η προληπτική εστίαση (*prevention focus*) συνδέεται με την έννοια του καθήκοντος ή τον φόβο αποτυχίας ή τιμωρίας (Csizér & Dörnyei 2005: 29).

- δ) **Επιρροή του άμεσου κοινωνικού περιγύρου**
- ε) **Πολιτισμικό ενδιαφέρον**
- στ) **Αυτοπεποίθηση του μαθητή.**

3. Κίνητρα και αναπαραστάσεις για την εκμάθηση των ελληνικών ως ξένης γλώσσας

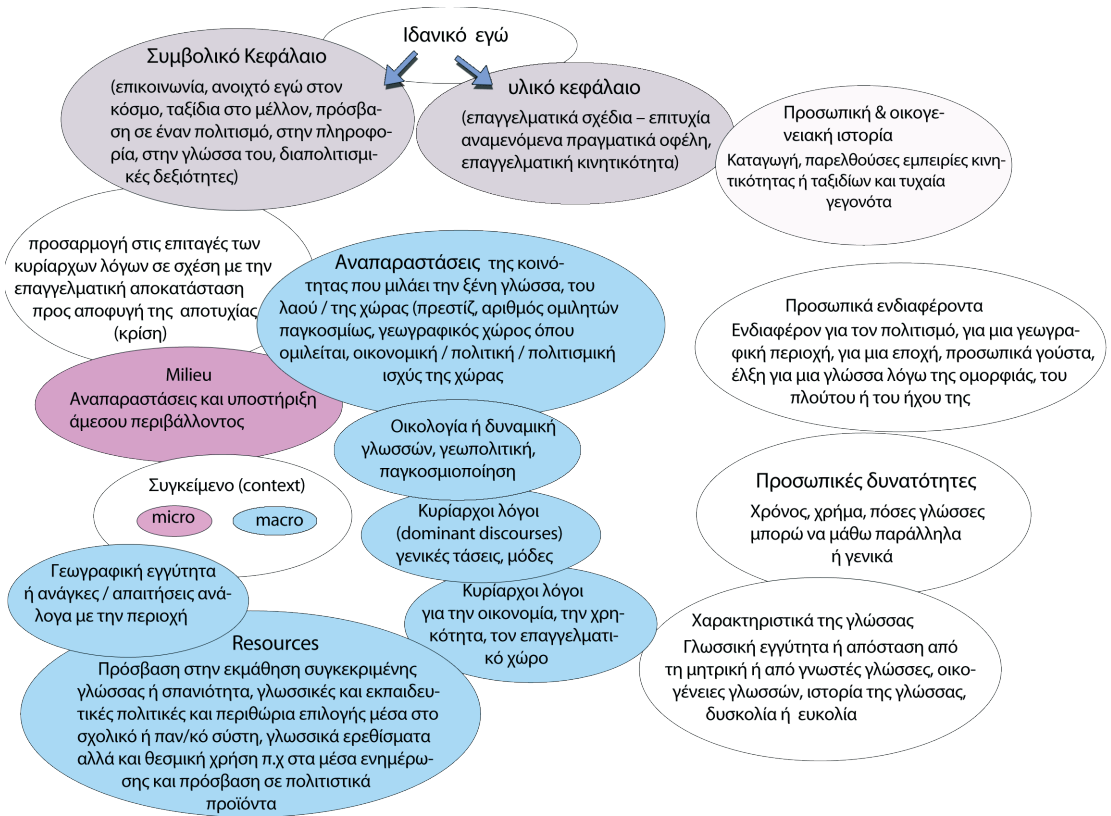
3.1. Ένα μοντέλο για την έρευνα πεδίου του Στρασβούργου

Με βάση το παραπάνω μοντέλο, αλλά και γραπτά που εξετάζουν την εμπορευματική αξία της γλώσσας (Grin 1990, 1996, 2001 και Grin & Vaillancourt 1997) και την θεωρούν, σε μια μεταδομιστική οπτική, συμβολικό κεφάλαιο, πεδίο κατασκευής και διαπραγμάτευσης ταυτοτήτων και συγκερασμό *λόγων* (*discourses*) (Pavlenko 2002: 283), προσπαθήσαμε να εντάξουμε όλες τις πρωτογενείς κατηγορίες που προέκυψαν από την θεματική ανάλυση του corpus μας (περίπου 60). Σε αυτή μας την προσπάθεια, λάβαμε υπόψη τον σημαντικό ρόλο που παίζουν το συγκεκριμένο, οι κυρίαρχοι λόγοι και οι περιρρέουσες ιδεολογίες, καθώς η δράση και οι αναπαραστάσεις του ατόμου δεν μπορούν να νοηθούν ως καθαρά ατομικές, ούτε όμως συνθλίβουν την ατομικότητα του (βλ., μεταξύ άλλων, Benwell & Stokoe 2006, De Fina *et al.* 2006, Holland *et al.* 1998). Καταλήξαμε λοιπόν στο εξής μοντέλο, στο οποίο εντάσσονται οι απόψεις που εκφράστηκαν από τους συνομιλητές μας κατά την διάρκεια της έρευνας πεδίου και εκφράζουν την υποκειμενικότητά τους όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα στον περιβάλλοντα κόσμο (βλ. Γράφημα 1).

3.2. Κίνητρα για την εκμάθηση ελληνικών vs. κίνητρα για την εκμάθηση γλωσσών ευρείας διάδοσης

Εάν τώρα ξαναδιαβάσουμε το μοντέλο μας περιοριζόμενοι στα αποτελέσματα που αφορούν τα ελληνικά, διαπιστώνουμε ότι οι κατηγορίες που εμφανίζονται είναι οι εξής:

- **Προσωπική και οικογενειακή ιστορία**, εφόσον η εκμάθηση ελληνικών είναι συχνά επακόλουθο της οικογενειακής ιστορίας, τυχαίων γεγονότων ή συναντήσεων.
- **Προσωπικά ενδιαφέροντα.**

Γράφημα 1 | Πρόταση οργάνωσης των δεδομένων της έρευνας του Στρασβούργου σχετικά με τα κίνητρα επιλογής και εκμάθησης ξένης γλώσσας. Με λευκό οι κατηγορίες κινήτρων και με χρώμα οι εκάστοτε υποκατηγορίες. Ζέρβα 2014.

- Ορισμένα **χαρακτηριστικά της γλώσσας**, όπως η ετυμολογία, η ιστορία, ο πολιτισμός, το αλφάβητο, η προσβασιμότητα σε κείμενα στο πρωτότυπο. Όλα αυτά αναφέρονται στο συμβολικό κεφάλαιο της ελληνικής.
- **Ιδανικό εγώ-συμβολικό κεφάλαιο.**

Όσον αφορά τις γλώσσες ευρείας διάδοσης, οι κατηγορίες που είναι σχετικές είναι οι εξής:

- **Μακρο-συγκείμενο.** Συμπεριλαμβάνονται κατηγορίες όπως η **προσβασιμότητα** μιας γλώσσας («resources» και γλωσσικές πολιτικές), οι **κυρίαρχοι λόγοι** για την χρηστικότητα και γενικότερα για το για το *πώς δει ζην* στον

σύγχρονο κόσμο, η «οικολογία των γλωσσών» (Calvet 1999) και γεωπολιτικοί παράγοντες, οι **αναπαραστάσεις** για την γλώσσα και την κοινότητα που την μιλά, η **γεωγραφική εγγύτητα** με την γλώσσα-στόχο.

- **Ιδανικό εγώ-υλικό κεφάλαιο.**
- **Εαυτός-πρέπει** (ought self).
- Ορισμένα **χαρακτηριστικά της γλώσσας**, κυρίως η εγγύτητα ή η απόσταση από την μητρική ή άλλες γλώσσες που μιλά το άτομο, καθώς και αρνητικά χαρακτηριστικά (πχ. γλώσσα χωρίς ιστορία, μη εύηχη, δύσκολη κλπ.).

Τέλος, οι **προσωπικές δυνατότητες** αναφέρονται τόσο για τα ελληνικά όσο και για γλώσσες ευρείας κυκλοφορίας.

Μετά από μια πρώτη εξέταση των διαφορετικών παραγόντων που οδηγούν στην επιλογή και εκμάθηση των ελληνικών, διαπιστώνουμε ότι οι παράγοντες χαρακτηρίζονται από ατομικότητα, όντας μοναδικοί και ιδιαίτεροι σε κάθε περίπτωση. Εξαιρέση αποτελούν τα χαρακτηριστικά της ελληνικής γλώσσας, τα οποία και συνδέονται εν μέρει με το συμβολικό κεφάλαιο του ιδανικού εγώ. Από την άλλη μεριά, όσον αφορά τις γλώσσες ευρείας διάδοσης, οι παράγοντες που τονίζονται χαρακτηρίζονται περισσότερο από συλλογικότητα, με την έννοια ότι αφορούν είτε το συγκεκριμένο και εξωτερικούς από το άτομο παράγοντες, όπως η προσβασιμότητα των γλωσσών στο εκάστοτε εκπαιδευτικό σύστημα, οι περιρρέουσες ιδεολογίες, αναπαραστάσεις και κυρίαρχοι λόγοι, είτε, όταν αφορούν το άτομο (ιδανικό εγώ-υλικό κεφάλαιο και εαυτός-πρέπει), συνδέονται με την περιρρέουσα ατμόσφαιρα και δεν αποτελούν εξατομικευμένες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, το ιδανικό εγώ-υλικό κεφάλαιο που υπαγορεύει την εκμάθηση γλωσσών ευρείας κυκλοφορίας για την επίτευξη πραγματικών κερδών σε σχέση με την επαγγελματική δραστηριότητα, δεν αποτελεί τόσο μεμονωμένη άποψη, αλλά συνδέεται τόσο με τις πραγματικές συνιστώσες του συγκεκριμένου όσο και με τους κυρίαρχους λόγους και τις αναπαραστάσεις της συγκεκριμένης κοινωνίας για την γλώσσα-στόχο και την/τις κοινότητες που την ομιλούν:

1. ⁸ FG3FCHAR24⁹: γιατί βλέπουν ότι (.) στο τέλος είναι αυτό που ενδιαφέρει τον κάθε ένα ((η εργασία))
 FG3FH20a¹⁰: MA OXI (.) εσύ ενδιαφέρεσαι **γιατί σ'έχουν πείσει να ενδιαφέρεσαι**¹¹ γι'αυτό (.)
 FG3FCHAR24: μμμ
 FG3FH20a: σ'έχουν πείσει τ'ότι (.) αν δε θα (.) αν δε μιλήσω αγγλικά και γαλλικά και γερμανικά (.) θα είμαι ο χαμένος
 [...]
 FG3FCHAR24: όχι δε σε πείθουν απλά δεν σε παίρνει (.)

3.2. Κοινωνικές αναπαραστάσεις για τις γλώσσες

Η διαπίστωση αυτή σχετικά με την ατομική και την συλλογική διάσταση των παραγόντων επιλογής μιας ξένης γλώσσας μας οδηγεί να τους ξετάσουμε από την πλευρά των κοινωνικών αναπαραστάσεων, οι οποίες αντιστοιχούν στην νοητική απόδοση της πραγματικότητας από ένα άτομο ή μια κοινότητα, απόδοση εκλαμβανόμενη ως αποτέλεσμα αλλά και ως διαδικασία (Abric 1988: 64, Jodelet 1989: 36). Οι αναπαραστάσεις αφορούν ένα αντικείμενο, όπως οι γλώσσες, διαμορφώνονται και εντοπίζονται κατεξοχήν μέσα στον λόγο και αντανακλούν τον κοινό νοητικό χώρο (Bothorel-Witz 1998: 241), έχοντας μια συλλογική διάσταση, η οποία ανατροφοδοτείται ή ελέγχεται από τα προσωπικά βιώματα και εμπειρίες του κάθε ατόμου φορέα των αναπαραστάσεων

8 Σύμβολα απόδοσης της απομαγνητοφώνησης:

- (.) μικρή παύση
- (_) μεγάλη παύση (πάνω από 5 δευτερόλεπτα)
- [ταυτόχρονη ομιλία (στην αρχή εκφωνημάτων που επικαλύπτονται)
-] τέλος ταυτόχρονης ομιλίας
- διακοπή από τον ίδιο τον ομιλητή
- (()) σχόλια αναλυτή για τις περιστάσεις της επικοινωνίας π.χ. γέλια, χειρονομίες, εξωτερικοί θόρυβοι κ.λπ.
- : / :: / ::: παράταση/επίσυρση της κατάληξης λέξεων και γενικότερα κάθε φωνήματος (μικρή / μεσαία / σημαντική)
- @@@ σημεία ακαθόριστης φωνητικής αξίας (δε βγάζουν νόημα / δεν ακούγονται καλά)
- ΚΕΦΑΛΑΙΑ αύξηση έντασης στη λέξη, συλλαβή κ.λπ.
- ; ερωτηματικός επιτονισμός

- 9 Κωδικοποίηση: FG3: focus group 3, F: θήλυ, CHAR: μητρικές γλώσσες: κυπριακή ελληνική και αραβική, 24: ηλικία κατά την έρευνα πεδίου.
 10 FG3FH20a: FG3: focus group 3, F: θήλυ, H: μητρική γλώσσα: ελληνική, 20: ηλικία κατά την έρευνα πεδίου, a: στοιχείο για διάκριση από άλλη συμμετέχουσα με τα ίδια λοιπά στοιχεία.
 11 Υπογράμμιση με σκούρα γράμματα δική μας σε όλα τα παραδείγματα για τις ανάγκες της ανάλυσης.

(υποκειμενική ή ατομική διάσταση). Οι δύο αυτές διαστάσεις αντιστοιχούν στα δύο μέρη της δομής της αναπαράστασης σύμφωνα με τον Abtíc (2003): τον **κεντρικό πυρήνα**, σχετικά σταθερό, και τα περιφερειακά στοιχεία, πιο ευέλικτα, καθώς αντιστοιχούν στην προσαρμογή των πάγιων καθολικών στοιχείων του πυρήνα στην εκάστοτε πραγματικότητα του κάθε ατόμου/ομιλητή.

Κεντρικός πυρήνας και **περιφερειακά στοιχεία** των αναπαραστάσεων συνυπάρχουν αλλά και συγκρούονται στο λόγο των ομιλητών (Bothorel-Witz & Tsamadou-Jacobberger 2012, Mondada 2004) σε μια διαλεκτική σχέση που μπορεί να περιγραφεί ως ένα συνεχές με κύρια σημεία τη συλλογική μονοφωνία, την ατομική πολυφωνία και τις μεταξύ τους διαβαθμίσεις. Έτσι, οι δύο διαστάσεις (συλλογική/ατομική) εμπλέκονται στο λόγο αφήνοντας να διαφανούν τόσο ο κεντρικός και σταθερός πυρήνας της αναπαράστασης, δηλαδή η συλλογική της διάσταση, όσο και τα περιφερειακά στοιχεία που αναφέρονται στον ομιλητή και τα βιώματά του. Η δε μελέτη των αναπαραστάσεων των γλωσσών και της εκμάθησής τους είναι σημαντική εφόσον οι αναπαραστάσεις επηρεάζουν τις πραγματικές γλωσσικές πρακτικές (Blanchet 2003: 301, Calvet 1999) και διαμορφώνουν την πραγματικότητα (Zerva 2011: 518 και *passim*). Ο εντοπισμός των αναπαραστάσεων είναι δυνατός μέσω του συνδυασμού της θεματικής ανάλυσης και της ανάλυσης λόγου του corpus (βλ. ενδεικτικά Py 2000, Zerva 2011).

Αν τώρα εξετάσουμε το corpus μας από την οπτική των αναπαραστάσεων των γλωσσών σε σχέση με την επιλογή τους ως ξένης γλώσσας από τον εκάστοτε ομιλητή, θα διαπιστώσουμε ότι στον κεντρικό πυρήνα των γλωσσών ευρείας διάδοσης βρίσκεται η ηγεμονικότητα, η διεθνικότητα, η εμπορευματική τους αξία, με λίγα λόγια η υπεροχή τους, είτε αυτή αξιολογείται θετικά ή αρνητικά (βλ. και Τσαμαδού – Σταματιάδου 2014). Στον κεντρικό πυρήνα θα βρούμε μάλιστα ακριβώς τις κατηγορίες κινήτρων τα οποία εμφανίζονται στο μοντέλο που περιγράψαμε παραπάνω σε σχέση με τις γλώσσες ευρείας διάδοσης. Γλώσσες όπως τα αγγλικά, τα ρωσικά και τα κινέζικα «επιβάλλονται», είτε από το εκπαιδευτικό σύστημα, είτε από τους περιρρέοντες κυρίαρχους λόγους, είτε λόγω χρησιμότητας ή αναπτυσσόμενης/ανεπτυγμένης οικονομίας (βλ. και παράδειγμα 1):

2. FG3FCH26¹²: η μητρική μου είναι τα ελληνικά (.) ντάξει είναι η γλώσσα που μαθαίνουμε στο σχολείο στο σπίτι (.) ε:::μ (.) η δεύτερη γλώσσα τα αγγλικά (.) **ανα-**

12 FG3: focus group 3, F: θήλυ, CH: μητρική γλώσσα: κυπριακή ελληνική, 26: ηλικία κατά την έρευνα πεδίου. E: ερευνήτρια.

γκαστικά στην (.) είναι: (.) στην Κύπρο (.) η δεύτερη γλώσσα γιατί ξεκινούμε από την τετάρτη δημοτικού (.) [...] και τώρα τα ρώσικα: (.) νομίζω τα ξεκίνησα: (.) επειδή απλά **πρέπει** ((γέλια)) (.)

E: τι εννοείς πρέπει;

FG3FCH26: ε::μ (.) είναι: (.) όπως το όπως ήταν τα αγγλικά: μια: **langue imposée**¹³ στην Κύπρο έτσι τώρα είναι στα: (.) τα ρώσικα στην Κύπρο (.)

3. FG1FH21¹⁴: τα κινεζικά τα διάλεξα (.) όχι ε ναι (.) καθαρά για: χρηστικούς λόγους δηλαδή: (.) θεώρησα ότι επειδή η Κίνα: (.) είναι **μια οικονομία η οποία (.) αναπτύσσεται πάρα πολύ γρήγορα** ότι (.) κι επειδή (.) η: (.) η: (.) ας πούμε η δουλειά η: ας πούμε το εμπόριο κι όλα αυτά: με την Κίνα: (.) και την Ευρώπη: (.) αυξάνονται συνεχώς (.) ότι θα είναι **χρήσιμο** για το μέλλον: (.) αν μπορώ να μιλάω κινέζικα (.)

Όσον αφορά την αναπαράσταση των ελληνικών ως γλώσσας-στόχου, είναι ενδιαφέρον ότι ο κεντρικός πυρήνας καταλαμβάνεται από στοιχεία που συνδέονται με το συμβολικό κεφάλαιο της ελληνικής: ιστορία, ετυμολογία, αρχαιοελληνική γραμματεία, πολιτισμός. Αυτά ακριβώς τα στοιχεία ντύνουν με μια σχετική αίγλη την εκμάθηση των ελληνικών και αποφέρουν συμβολικό κεφάλαιο σε αυτόν που τα μαθαίνει (πβ. ιδανικό εγώ-συμβολικό κεφάλαιο). Ωστόσο, παρά την κεντρικότητα αυτών των επιχειρημάτων, παρατηρούμε ότι ο κεντρικός αυτός πυρήνας λειτουργεί εν τέλει δορυφορικά σε σχέση με τους κυρίαρχους λόγους που αφορούν την έλλειψη διεθνότητας χρηστικότητας κλπ. των ελληνικών σε αντιπαράθεση με τις γλώσσες ευρείας διάδοσης. Παράλληλα, πρόκειται για επιχειρήματα που επιτρέπουν στον ομιλητή να αποφύγει την ρητή υποτίμηση των ελληνικών και να πάρει τις αποστάσεις του από τους κυρίαρχους λόγους, όπως βλέπουμε στα παραδείγματα 4 και 5:

4. FG4FFR23¹⁵: είναι ενδιαφέρον να δει κανείς την ιστορία μιας γλώσσας (.) πώς εξελίχτηκε να προσπαθήσεις να καταλάβεις πώς σκέφτονται οι άνθρωποι και: (.) τον τρόπο ζωής που: (.) ε:: (.) να μωρέ τον τρόπο που ζουν τον τρόπο που: (.) αντιμετωπίζουν τα πράγματα και: (.) ΑΥΤΑ (.) **νομίζω** ότι: ότι σου δίνει πολλά:

13 Επιβεβλημένη γλώσσα.

14 FG1: focus group 1, F: θήλυ, Η: μητρική γλώσσα: ελληνική, 21: ηλικία κατά την έρευνα πεδίου.

15 FG4: focus group 4, F: θήλυ, FR: μητρική γλώσσα: γαλλική, 23: ηλικία κατά την έρευνα πεδίου. Μεταφράζουμε από τα γαλλικά.

(_) **εγώ νομίζω** ότι θα έχω την ευκαιρία να χρησιμοποιήσω τα ελληνικά (.) **αλλά ΑΚΟΜΑ ΚΙ ΑΝ δεν είχα την ευκαιρία να τα χρησιμοποιήσω γιατί δεν πάμε στην Ελλάδα** κάθε χρόνο και λοιπά (.) **νομίζω** ότι **θα τα μάθαινα** παρ'όλα αυτά γιατί είναι: (.) είναι κάτι πιστεύω αρκετά:: () είναι κάτι (.) ΟΧΙ ΣΑΝ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΗ αλλά:: (.) πώς να το πω; (.) ΑΝΟΙΓΕΙ (.) τους πνευματικούς ορίζοντες (.) και όπως (.) είναι ενδιαφέρον **τελοσπάντων** () ((γέλιο))

5. L2FLG¹⁶: δε νομίζω ότι πρέπει να διαλέγουμε ((τις γλώσσες προς εκμάθηση)) με βάση την οικονομία κλπ. αλλά περισσότερο με βάση την ποιότητα της της (.) την ποιότητα μιας γλώσσας (.) εννοώ ότι:: σήμερα όλος ο κόσμος μαθαίνει αγγλικά και τα αγγλικά σαν γλώσσα δεν έχουν μια εξαιρετική ιστορία όπως τα ελληνικά ή:: άρα πιστεύω ότι είναι κρίμα να διαλέγουμε μια γλώσσα μόνο για οικονομικούς λόγους εις βάρος της αξίας τελοσπάντων της ομορφιάς μιας γλώσσας να

Πολύ συχνά, η αποστασιοποίηση αυτή από τους κυρίαρχους λόγους συμβαδίζει με την προβολή και δικαιολόγηση των προσωπικών επιλογών του ομιλητή, κάτι που αναφέρεται στην περιφέρεια της αναπαράστασης, που έχει ακριβώς ως ρόλο την ένταξη των βιωμάτων του ομιλητή στο σύστημα της αναπαράστασης. Εδώ ακριβώς θα βρούμε επιχειρήματα που έχουν σχέση με τα προσωπικά ενδιαφέροντα και γούστα του ομιλητή ή με την προσωπική και οικογενειακή ιστορία, χωρίς ωστόσο να αποκλείεται ο συνδυασμός με επιχειρήματα που αναφέρονται, έστω και υπαινικτικά, στο συμβολικό κεφάλαιο της ελληνικής, όπως βλέπουμε στο παράδειγμα 6:

6. L4FAU¹⁷: τα ελληνικά τα άρχισα κατά τύχη λόγω του φίλου που είχα τότε και με τράβηξε η ομορφιά της γλώσσας και το γεγονός ότι μοιάζουν πολύ στα γαλλικά και είναι ενδιαφέρον να μαντεύεις τη σημασία των λέξεων

16 Κιареκακι 2014: 125. Κωδικοποίηση της Κιареκακι (2014: 52). L2: δεύτερη συνεντευξιαζόμενη κατά σειρά, F: θήλυ, LG: παρακολουθούσε μαθήματα ελληνικών στο τμήμα νεοελληνικών σπουδών του Πανεπιστημίου Στρασβούργου. Μεταφράζουμε από τα γαλλικά.

17 Κιареκακι 2014: 151. Κωδικοποίηση της Κιареκακι (2014: 52). L4: τέταρτη συνεντευξιαζόμενη κατά σειρά, F: θήλυ, AU: δεν παρακολουθούσε κανένα μάθημα στο τμήμα νεοελληνικών σπουδών του Πανεπιστημίου Στρασβούργου (είτε γλώσσας είτε με άλλο περιεχόμενο). Μεταφράζουμε από τα γαλλικά.

4. Συμπεράσματα

Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι τα κίνητρα που αφορούν τα ελληνικά διαφοροποιούνται σαφώς από τα κίνητρα που αφορούν γλώσσες ευρείας διάδοσης, αφορούν κυρίως περιφερειακά/ατομικά στοιχεία και φαίνεται ότι χρησιμοποιούνται για να αποφευχθεί η ρητή υποτίμηση των ελληνικών ως διεθνούς επικοινωνιακής και οικονομικής γλώσσας, σε μια διαδικασία διαπραγμάτευσης και αποστασιοποίησης από τους κυρίαρχους λόγους και δικαιολόγησης των προσωπικών επιλογών (βλ. και Zerga 2011). Αυτοί ακριβώς οι κυρίαρχοι λόγοι και το συγκεκριμένο έχουν καθοριστική σημασία για την διαμόρφωση των αναπαραστάσεων των γλωσσών και των κινήτρων επιλογής και εκμάθησής τους, καθώς είδαμε ότι βρίσκονται πίσω ακόμα και από το συμβολικό κεφάλαιο της ελληνικής και την προβολή του ως επιχειρήματος. Ανήκουν λοιπόν χωρίς αμφιβολία στο σταθερό σημείο της αναπαράστασης της εκμάθησης γλωσσών, αποτελώντας ένα σταθερό και πάγιο στοιχείο, χωρίς (ή με ελάχιστη) δυνατότητα επέμβασης. Αντίθετα, όπως ειπώθηκε, η περιφέρεια των αναπαραστάσεων είναι περισσότερο ευέλικτη και επιτρέπει την αλλαγή. Με αυτά τα δεδομένα, θα λέγαμε ότι η γλωσσική πολιτική των τμημάτων νεοελληνικών σπουδών πρέπει να επικεντρωθεί σε αυτήν την διάσταση: στην περιοχή των προσωπικών ενδιαφερόντων και του ιδανικού εγώ-συμβολικού κεφαλαίου. Από την άλλη, όσο και αν ακούγεται κλισέ, το συμβολικό κεφάλαιο της ελληνικής (όπως και η διαχρονία) αναδεικνύεται σε βασικό κίνητρο. Στόχος των γλωσσικών πολιτικών θα ήταν η αποδέσμευσή του από την αρχαία γραμματεία και η ανάδειξη του πολιτισμικού κεφαλαίου της νέας ελληνικής.

Τέλος, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι ο συγκερασμός των δύο θεωρητικών προσεγγίσεων (κίνητρα-αναπαραστάσεις) αποδείχτηκε γόνιμος και μας επέτρεψε ενός είδους ιεράρχηση των κινήτρων στο πλαίσιο της θεωρίας των αναπαραστάσεων, η οποία μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για κάποιες προτάσεις σχετικές με τις γλωσσικές πολιτικές τμημάτων νεοελληνικών σπουδών με στόχο την προσέλκυση φοιτητών.

Βιβλιογραφία

- Abric, Jean-Claude. 2003/1994. “Les représentations sociales: aspects théoriques.” Στο Jean-Claude Abric (επιμ.), *Pratiques sociales et représentations*, 11–36 . Paris: PUF.
- Abric, Jean-Claude. 1998. *Coopération, compétition et représentations sociales*, Cousset: Del Val.
- Androulakis, Georges. *et al.*¹⁸ 2007. *Pour le multilinguisme: Exploiter à l'école la diversité des contextes européens. Analyse de dix zones européennes dans le cadre d'un projet Socrates*. Liège: Editions de l'Université de Liège.
- Benwell, Bethan, and Stokoe, Elizabeth. 2006. *Discourse and Identity*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Blanchet, Philippe. 2003. “Contacts, continuum, hétérogénéité, polynomie, organisation ‘chaotique’, pratiques sociales, interventions... Quels modèles pour une sociolinguistique de la complexité.” Στο Philippe Blanchet, and Didier de Robillard (επιμ.), *Langues, contacts, complexité. Perspectives théoriques en sociolinguistique*, 279–308. Rennes: Presses universitaires de Rennes.
- Bothorel-Witz, Arlette, and Tsamadou-Jacoberger, Irini. 2009. “Les processus de minoration et de majoration dans le discours sur les langues et les pratiques dans les entreprises à vocation internationale (implantées en Alsace).” Στο Dominique Huck, and René Kahn (επιμ.). *Langues régionales, cultures et développement. Etudes de cas en Alsace, Bretagne et Provence*, 43–91. Paris: L'Harmattan.
- Bothorel-Witz, Arlette, and Tsamadou-Jacoberger, Irini. 2012. “Les représentations du plurilinguisme et de la gestion de la diversité linguistique dans les entreprises: les imbrications entre une monophonie collective et la polyphonie des énonciateurs singuliers.” *Bulletin VALS-ASLA* 35:57–73.
- Calvet, Louis-Jean. 1999. *Pour une écologie des langues du monde*. Paris: Plon.
- Csizér, Kata, and Dörnyei, Zoltán. 2005. “The Internal Structure of Language Learning Motivation and Its Relationship with Language Choice and Learning Effort.” *The Modern Language Journal* 89(1):19–36.

18 C. Beckmann, C. Blondin, A. Fagnant, C. Goffin, J. Gorecka, R. Martin, C. Mattar, F.-J. Meissner, E. Mosorka, A. Nowicka, V. Pelt, A. Schröder-Sura, H. Skrivanek, W. Wilczynska, B. Wojciechowska.

- De Fina, Anna, Schiffrin, Deborah., and Bamberg, Michael., επιμ.. 2006. *Discourse and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dörnyei, Zoltán. 2010. "Researching motivation: From integrativeness to the ideal L2 self." Στο Susan Hunston, and David Oakey (επιμ.), *Introducing applied linguistics: Concepts and skills*, 74–83. London: Routledge.
- Dörnyei, Zoltán. 2003. "Attitudes, Orientations and Motivations in *Language Learning*, Advances in Theory, Research, and Applications." *Language Learning* 53(1):3–32.
- Dörnyei, Zoltán. 2000. "Motivation in action: Towards a process-oriented conceptualisation of student motivation." *British Journal of Educational Psychology* 70:519–538.
- Dörnyei, Zoltán, Csizér, Kata, and Németh, Nora. 2006. *Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Ζέρβα, Μαρία. 2014. "Εκμάθηση γλωσσών στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου: παράγοντες επιλογής και κίνητρα." Ανακοίνωση στο συνέδριο *Econolang 2014, Γλώσσες σε κρίση; Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος*, 18–19 Δεκεμβρίου.
- Grin, François. 2001. "Langues minoritaires et économie: un bref bilan des bases théoriques." Στο Jean-Robert, Alcaras, Philippe Blanchet, and Jérôme Joubert (επιμ.), *Cultures régionales et développement économique, Actes du Congrès d'Avignon* (5 et 6 mai 2000), Cahier spécial n°2 des *Annales de la faculté de droit d'Avignon*, Université d'Avignon et des pays du Vaucluse: Faculté des Sciences Juridiques, Politiques et Economiques.
- Grin, François. 1996. "The Economics of Language - survey, assessment and prospects." *International Journal of the Sociology of Language* 121:17–44.
- Grin, François. 1990. "The Economic Approach to Minority Languages." *Journal of Multilingual and multicultural development* 11(1-2):153–173.
- Grin, François, and François Vaillancourt. 1997. "La langue comme capital humain." Στο *Policy Options*, juillet/août 1997:69–72.
- Holland, Dorothy, Lachicotte William Jr., Skinner, Debra, and Cain, Carole. 1998. *Identity and Agency in Cultural Worlds*. Cambridge, Massachusetts/ London, England: Harvard University Press.
- Jodelet, Denise. 1989. "Représentations sociales: un domaine en expansion." Στο Denise Jodelet (επιμ.), *Les représentations sociales*, 31–61. Paris: Presses Universitaires de France.
- Kiapekaki, Anghéliki. 2014. "Les motivations et les représentations des étudiants de

- l'Université de Strasbourg en matière des langues et des cultures étrangères en temps de crise: le choix ou non du grec moderne.” Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία υπό την επίβλεψη της Ειρ. Τσαμαδού-Jacobberger, Πανεπιστήμιο Στρασβούργου.
- Mondada, Lorenza. 2004. “Représentations, stéréotypes, catégorisations: de nouvelles voies pour la socio-linguistique et la linguistique de l'acquisition?” Στο Laurent Gajo, Marinette Matthey, Danièle Moore, and Cecilia Serra (επιμ.), *Un parcours au contact des langues. Textes de Bernard Py commentés*, 257–260. Paris: Didier.
- Pavlenko, Aneta. 2002. “Poststructuralist approaches to the study of social factors in second language learning and use.” Στο Vivian Cook (επιμ.), *Portraits of the L2 user*, 277–302. Clevedon, UK. Multilingual Matters.
- PY, Bernard. 2000. “Représentations sociales et discours. Questions épistémologiques et méthodologiques.” *TRANEL* 32:5–20.
- Raby, Françoise, and Narcy-Combes, Jean-Paul. 2009. “Prolégomènes: où en est la recherche sur la motivation en LVE et en L2 ?” *Lidil* 40:5–16.
- Τσαμαδού-Jacobberger, Ειρήνη, and Σταματιάδου, Ισαβέλλα. 2014. “Οι αναπαραστάσεις της πολυγλωσσίας στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου: μεταξύ μονοφωνίας και πολυφωνίας.” Ανακοίνωση στο συνέδριο *Econolang 2014, Γλώσσες σε κρίση*; Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 18-19 Δεκεμβρίου.
- Ushioda, Ema, and Dörnyei, Zoltán. 2012. “Motivation ».” Στο Susan Gass, and Alison Mackey (επιμ.), *The Routledge handbook of second language acquisition*, 396–409. New York. Routledge.
- Zerva, Maria. 2011. “Les Grecs orthodoxes turcophones: une étude sociolinguistique.” Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Στρασβούργου.